

16
52
M 1915.

Laste lõbu

MUSEUM
ESTI MAAILMA

Cartus

H SÖÖT! raamatukaupluse Kirjastus.

E 11. M.
Rm 906-19

Laste lõbu.

Tartus

R. Sööt'i Kirjastus.

A a A on esimesets täheks,
Soovige, et algus läheks.

B b B on teise koha pääl,
Sissejuhatajaks säääl.

D d D-ga sõnad kokku sean,
Siis kui te si tähti tean.

E e E-d on tarvis sün ja säääl
Pea iga rea pääl.

A a

B b

D d

E e

---

1 ■ I Nummer üls — märki läks.

2 ■■ II Nummer läks — linna saks.

Söit, sötit sõthele,
Üle oja onule,
Läbi laane langule,
Tare taha tädile.

Hobune on ilus, wahwa ja wirk loom.

Mis ta tee?

Tema künab, äestab, trussib, weab foormat, sõidab.

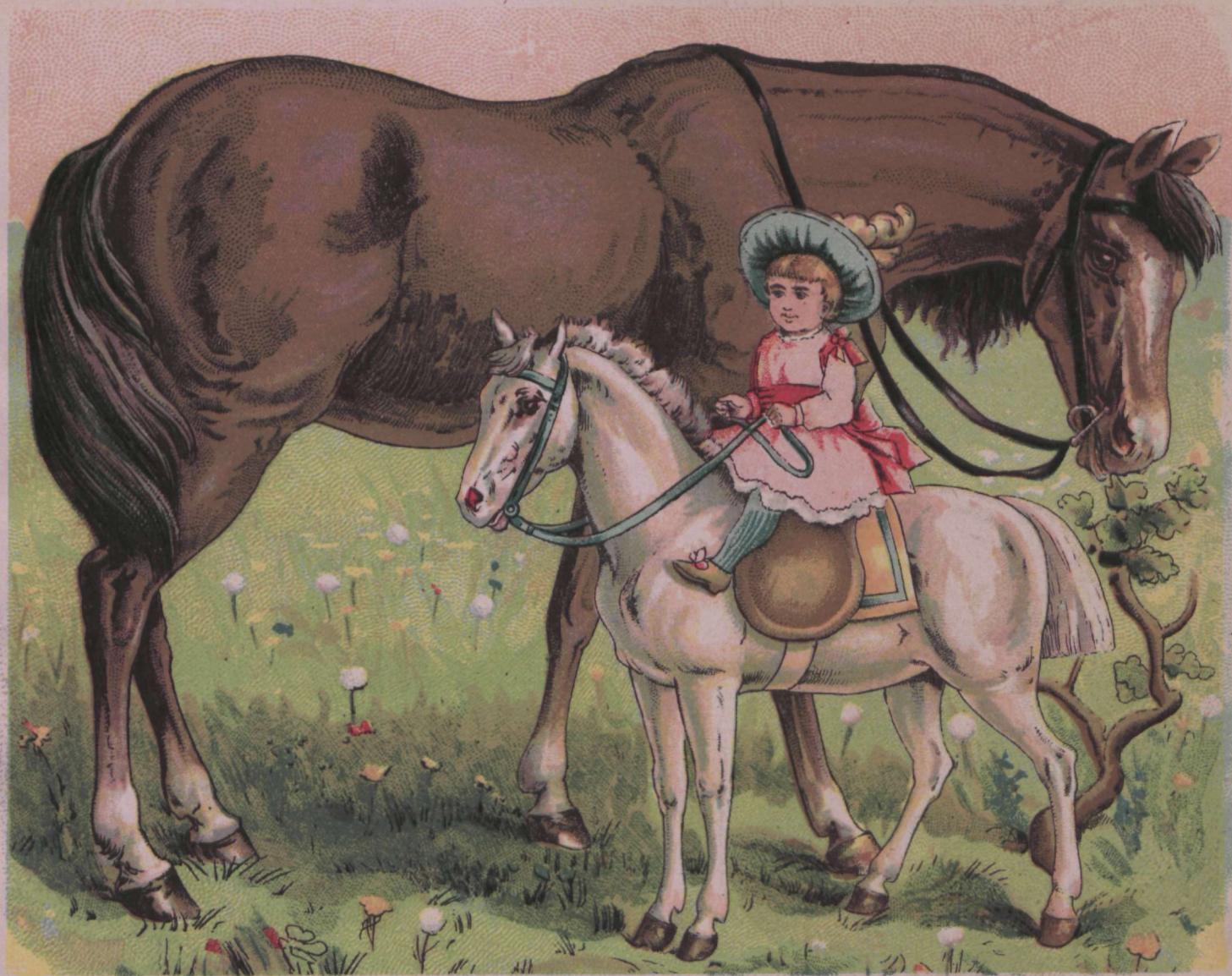
Oli mul, oli mul, hellad wennad,
Oli mul enne ilus halli,
Kulda lapja lõrvilene!
See wiis witsata Wiruske,
Sadulata Sahamaale.

Ei ta hirnund, ei ta karjund.
Ei ta hirnund heinasida,
Karjunud ei laerakej:
Hirnus selga istujat,
Karjus kulda kannukuid.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

Mõistatus: Neli teewad timpatampa, wiies teeb karwiuh?

3749 /

G g

Ega G-ta läbi saa,
Teiste reas seisab ta.

G g

H h

H-ga harjun varsti ma,
Sõbraks saame korraga.

H h

J i j

J-d mull' ikka tarvis läääb,
Sellep ta mull' meelde jäääb.

J i J j

3 ■■■ III

Nummer kolm — tuhf ja tolmi.

4 ■■■ IV

Nummer neli — minu weli.

Kass on kawal, salalik, maias; aga ka
ilus, puhas ja kasulik majaloom.

Mis teeb kass?

Kass jookseb, hüppab, roomab, nuriseb, turt-
sub. Ta puhastab maja ja pöldu hiiredest.

Laps: Kassike, miks pesed suud?

Kas sul teha pole muud?

Kass: Sellepäraast pejen ma
Ennast ikka hoolega,
Et ei mustust sallida
Wõi siin oma juures ma.

Tiisukene, kuhu jääd?

Kiisukene, wahest tääd:

Meil hiiri on terwe kari!

Oh tule ruttu — neid hori!

Üts hüppab ja lurgab

Ja teine ju wargab.

Küsimus.

Meie Hintsu, meie Hantsu

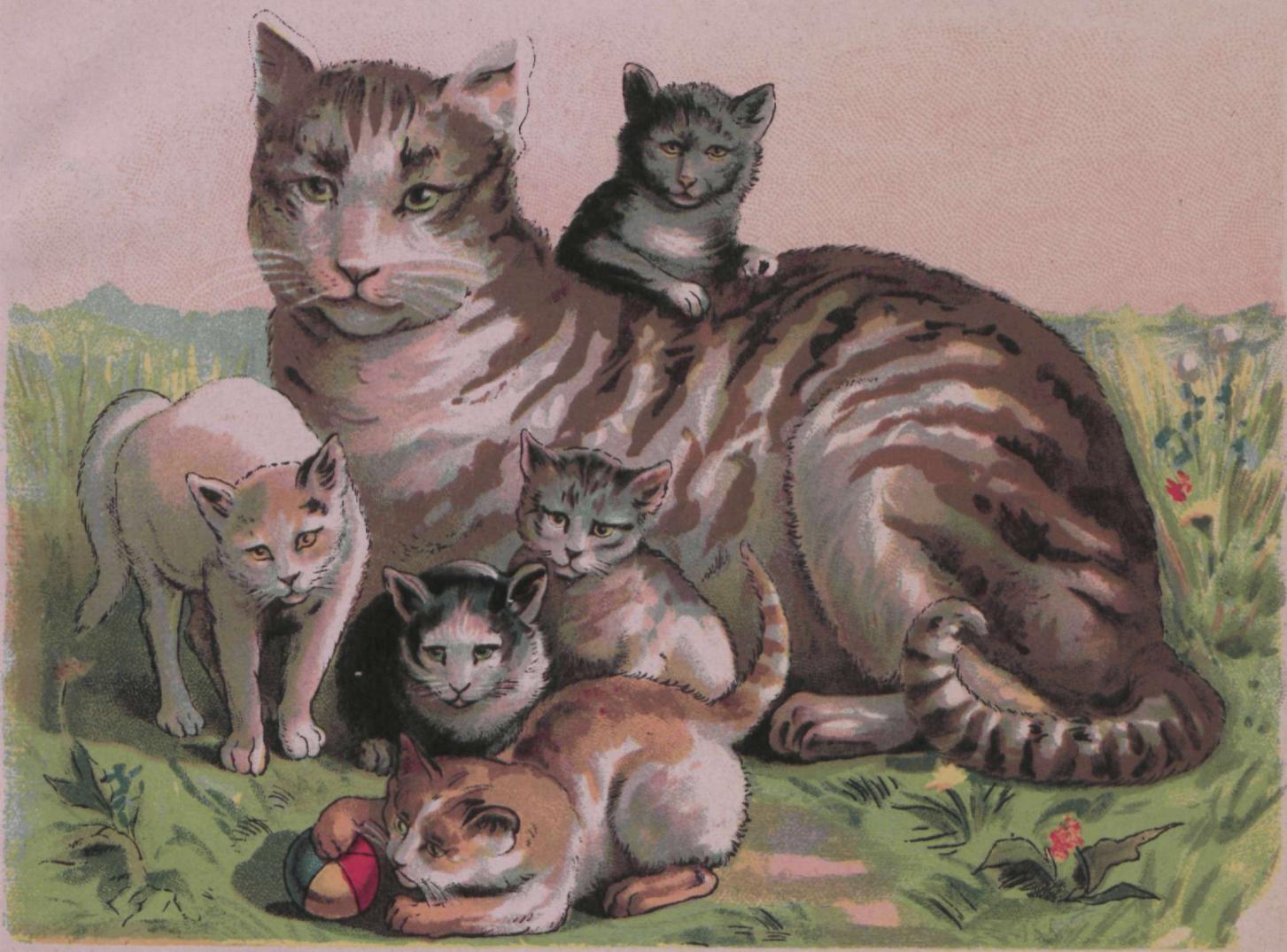
Pidas hiiredega tantšu.

Oh sina Hintsu,

Oh sina Hantsu,

Miks sina pidasid küll tantšu?

Mõistatus: Nui ees, wäät järel, hiirekeller keskel?

A **F**

K mu fulla kallike,
Teab, et olen lapsuke.

K **k**

Q **I**

Löbus **Q**, su juurde töttan,
Elusse sind kaasa wötan.

L **I**

M **m**

M jäänd mulle meelesse
Wäikfest saadik keelesse.

M **m**

5   ■■■

V

Nummer viis — tamme hiis.

6   ■■■■

VI

Nummer kuus — pähkel puus.

Siga on ahne loom, sõõb igasugust pölli- ja aiawilja; keedetud, küpsetatud, aga ka toorest toitu. Puhtusest ei mõista ta lugu pidada.
 Sea liha on väga maitsew. Sea harjusid tarvitatakse harjade jaoks.

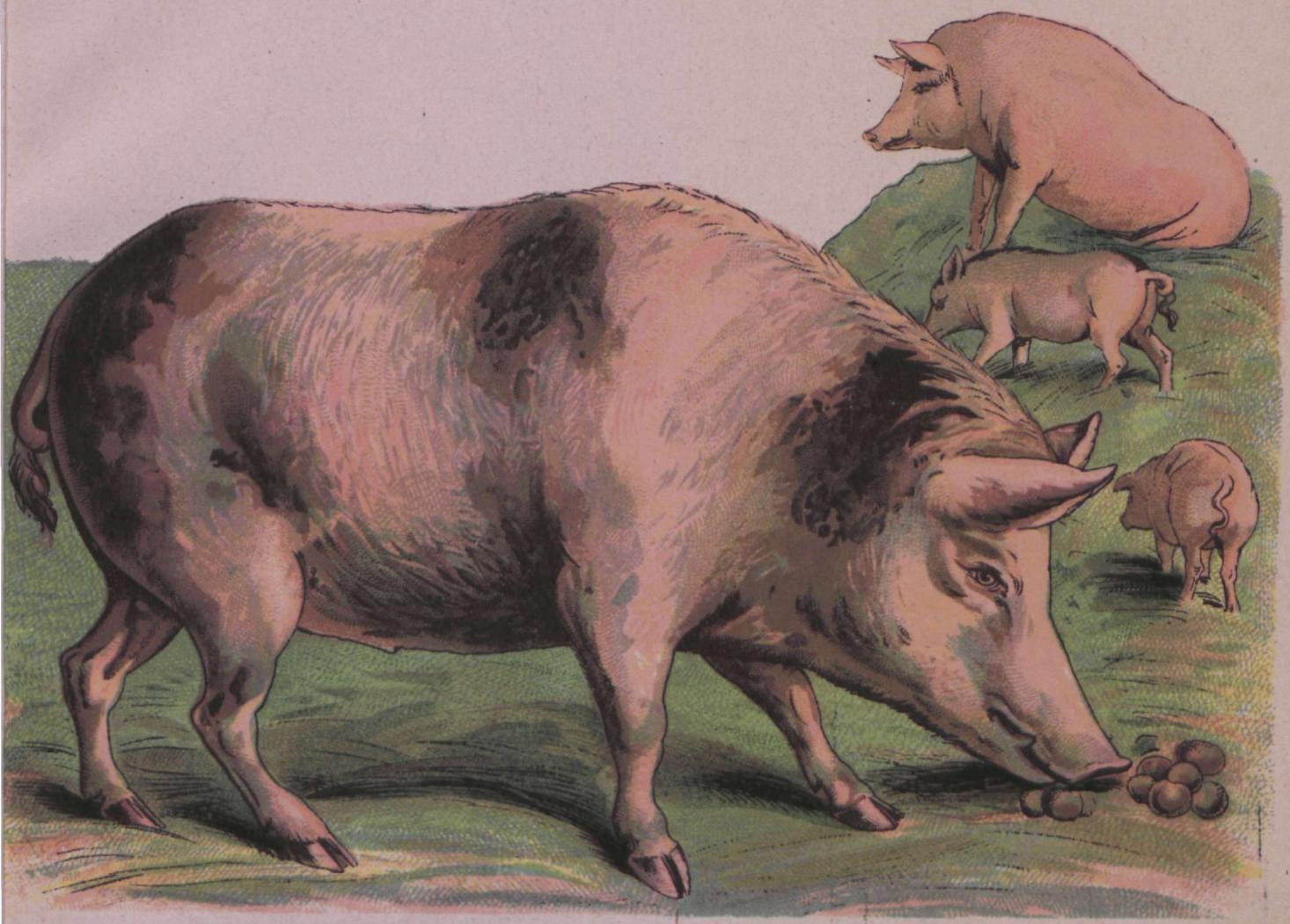
Snure sea laul põrsastele.

Mina olen wana figura,
Mitu aastat minu iga;
Sellep' teie noored sead,
Kellel mitmet seltsi wead,
Kuulge minu tähtsat häält,
Kui ma räägin pahna päält:

Oige sea elusaade,
Tema esimene aade —
See on enda toitmine,
Ühest teist roitmine.

Köik mis näete, see on meie:
See on minu, see on teie.
Kui jäab uks vast praofile,
Mingit ašja laokile —
Ole tark, kui sündind figura,
Siis ei ole mingit wiga!
Aias kartlid hündwad sulle:
Tule aga, kallis, tule!
Sääl on rukkit, otre, nisu —
Ja sul töusib tore isu.

Mida enam püüad, ahmid,
Seda rohkem ära lahmid —
Ja ja laswad naqu figura,
Kellel pole ühtgi wiga. —

Kui on aga köht sul täis,
Katku jüs, kus lompi nais,
Mida mudasem, see parem,
Seoks hüütaks sis sind warem, —
Ja ja pühedad jääl wees,
Ennelik siin ilma sees!

Mõistatus: Mees kün nab, pole atra ega hobust?

N n

N mu niilu nääluke
Arnisaks saab ta minule.

O o

O ei oska vastu panda,
Meeles mõistan teda kanda.

N n

O o

Anide külaskäif.

Ani-eite ja -taati läksivad pardiperessse külaliseks.

„Tere ka pardi peterahwas!“

„Tere, tere, Jumalime!“

„Kuidas teie pool ka elatakse? Ons lapsuked ka terwed?“ pärisivad anid.

„Olge terve küsimast, meie elame ikka wana wiisi — pole suuremat kiita ega laita. Vapsuked, tänu taewale, kõik terwed.“

„Ja, jah!“ töendas ani tagast järele, „sellepäraast nad ka nii prisked ja ilusad on. — Teie wäike Mikukene on iseäranis nägus laps. Ta meeldib mulle wäga — wõtaksin hää meelega ühes, omale kasulapseks, kui lubaksite. Sest meie Nannake suri. Sellest on juba pool aastat mööda!“

„Omale emale ikka laps kõige armsam — ei raatsiks teisi mingi hinna eest ära anda,“ kostis pardi-eit.

„Aga kuidas on teie pool tänavuse aastinga lugu? Ons toidupoolist ikka ka saada?“ küsis ani-taat oma puhku.

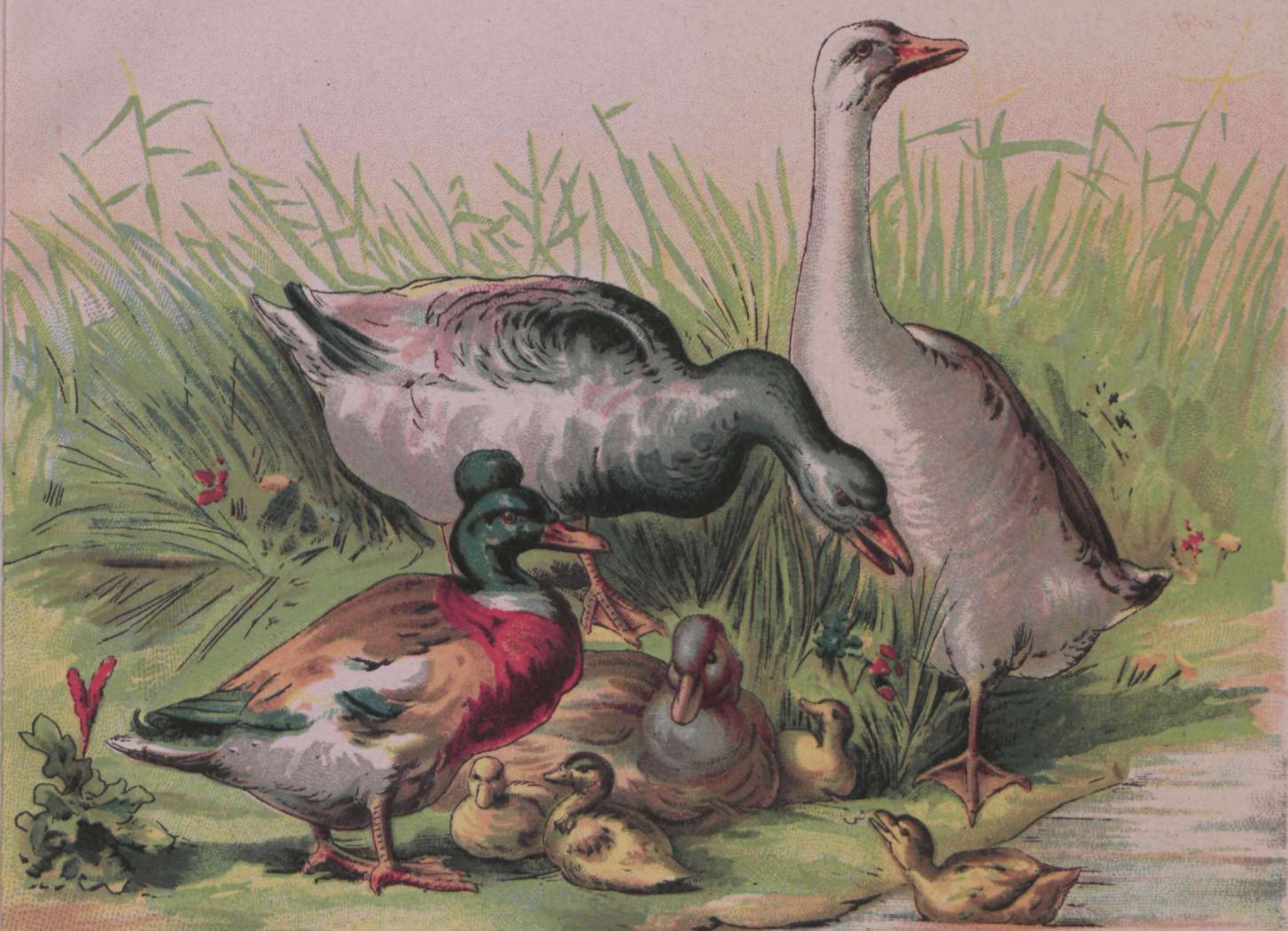
„Pole wäga wiga: lombinuuda kubiseb mutikatest ja mujalt puutub ka ühte ja teist nokka. Ainult wäikeste jõmpskate päraast on mure, et need oma kõhtu ära ei riku.“

„Soo, soo!“ tegi isa-ani jämedal häälet. „Meie lootus käib aga iseäranis wiljuse pääle. Saewata pole aga midagi — see näitse tänavu kaunisti wõrsuma. — Aga palume wabandada, päike waob õhtule. Tarvis minema tõtata — lapsed kodus ootavad. Kui aega jatkub, olge hääks ja tulge korras ka meid waatama.“

„Palju tuhat tänu kutsumaist!“ lausus pardipaar nagu ühest sunist, „eks me katju teie lahtet soomi täita.“

„Ja mis muud, kui Jumalaga!“

„Jumal kaasa, Jumal kaasa! Palju tervitusi lastele!“

P p P, sa pead jääma pähe,
 Teisiti ei ašjad lähe.
R r R-ga rida radasse
 Astun teiste sadasse.
S ſ ſ S-ſi näinud mina ammu;
 Katsume nüüd oma rammu!
T t T on tähtis tüürimees,
 Sagedasti teiste ees.
U u U käib varsti üle huule,
 Nagu lustiline luule.
W w Ega W mull' waewa tee,
 Kui ma panen tähele.
Ä ä Ä on tipi täppides,
 Seisab a-ga föpruses.

7

VII

Nummer seitse — toome ditse.

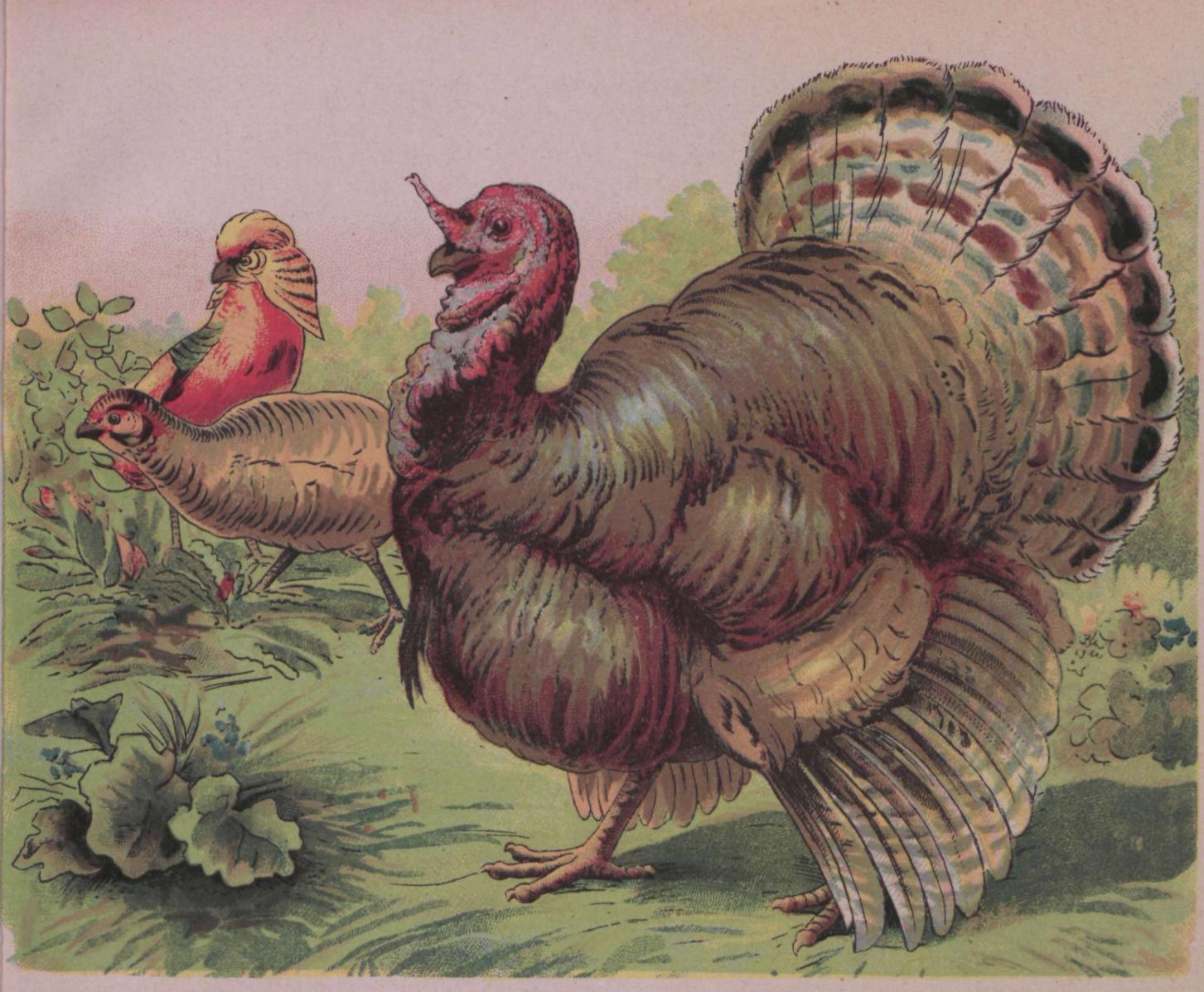
8

VIII

Nummier kaheksa — õpi hoolega.

Kalkun. Kalkunn väga kena lind,
 Lõunamaa ta kodupind.
 Kaelas kannab uhkelt ta
 Punast lotti lõualla.
 Pääd tal ehib lihakroon,
 Mis säält ripub nagu soon
 Üle nokat temal alla,
 Kui tal wiha pääseb walla.

Meilgi tema elamas,
 Hulindu hiilgamas.
 Lastele ta rõõmu teeb;
 Kui ta wihatujus keeb,
 Kui ta turtsub, lõristab,
 Tiibasid ka raputab.
 Siis koik lapsed warju poewad,
 Sest et seda hädaks loewad.

Ö ö

Ö ja Ö on tälimehed,
Pääs Neil kiriwased ehed.

Ü ü

Ü-ga lõpeb tähte rida,
Mis on õpetuses ida.

Ö ö

Ü ü

9

IX

Nummer üheksa — mõista mõtelda!

10

X

Nummer kümnega — arvu suurenda!

Küsimised.

Kus ja läisid, kus ja läisid, sokukene?
 Weskil läisin, weskil läisin, herrakene.
 Kuidas jahwad, kuidas jahwad, sokukene?
 Suuga jahwan, suuga jahwan, herrakene.
 Kuidas pühid, kuidas pühid, sokukene?
 Habemega, habemega, herrakene.

Kuidas taod, kuidas taod, sokukene?
 Sarwedega, sarwedega, herrakene.
 Mida sood ja, mida sood ja, sokukene?
 Niisu-leiba, niisu-leiba, herrakene.
 Kuidas karjud, kuidas karjud, sokukene?
 Köki, möki, köki möki, herrakene.

Läks sikk.

Läks sikk juhtusi wad metsas sügawa jõe pääl kesk kitsast purret üksteisele vastu tulema; üks tahtis ühele, teine teisele poole jõge minna.

„Tee lahti!“ hüüdis esimene.

„Taga paremaks!“ kisendas teine. „Mine sina tagasi ja lase mind üle, ma olin enne purde pääl.“

„Sul ei ole meelt pääs,“ vastas esimene, „ma olen faktkorda nii wanq kui sina ja peaksin sinule teed andma? Ei ilmasagi!“

Nende waidlemine läks suuremaks, kumbgi tahtis esimene olla, ja nõnda tõusis nende wahel viimaks taplus. Nad hoidsiwad farwed ette poole ja poksisiwad üksteist tublisti. Laskest pokslemisest kaalusiwad aga mõlemad purde päält kõrwale ja kükki siwad alla sügawasse wette, kust nad veel suure waewa ja tõõga jõekaldale peasisi wad.

Üfs ford üfs.

$1 \times 1 = 1$	$2 \times 1 = 2$	$3 \times 1 = 3$	$4 \times 1 = 4$	$5 \times 1 = 5$
$1 \times 2 = 2$	$2 \times 2 = 4$	$3 \times 2 = 6$	$4 \times 2 = 8$	$5 \times 2 = 10$
$1 \times 3 = 3$	$2 \times 3 = 6$	$3 \times 3 = 9$	$4 \times 3 = 12$	$5 \times 3 = 15$
$1 \times 4 = 4$	$2 \times 4 = 8$	$3 \times 4 = 12$	$4 \times 4 = 16$	$5 \times 4 = 20$
$1 \times 5 = 5$	$2 \times 5 = 10$	$3 \times 5 = 15$	$4 \times 5 = 20$	$5 \times 5 = 25$
$1 \times 6 = 6$	$2 \times 6 = 12$	$3 \times 6 = 18$	$4 \times 6 = 24$	$5 \times 6 = 30$
$1 \times 7 = 7$	$2 \times 7 = 14$	$3 \times 7 = 21$	$4 \times 7 = 28$	$5 \times 7 = 35$
$1 \times 8 = 8$	$2 \times 8 = 16$	$3 \times 8 = 24$	$4 \times 8 = 32$	$5 \times 8 = 40$
$1 \times 9 = 9$	$2 \times 9 = 18$	$3 \times 9 = 27$	$4 \times 9 = 36$	$5 \times 9 = 45$
$1 \times 10 = 10$	$2 \times 10 = 20$	$3 \times 10 = 30$	$4 \times 10 = 40$	$5 \times 10 = 50$

$6 \times 1 = 6$	$7 \times 1 = 7$	$8 \times 1 = 8$	$9 \times 1 = 9$	$10 \times 1 = 10$
$6 \times 2 = 12$	$7 \times 2 = 14$	$8 \times 2 = 16$	$9 \times 2 = 18$	$10 \times 2 = 20$
$6 \times 3 = 18$	$7 \times 3 = 21$	$8 \times 3 = 24$	$9 \times 3 = 27$	$10 \times 3 = 30$
$6 \times 4 = 24$	$7 \times 4 = 28$	$8 \times 4 = 32$	$9 \times 4 = 36$	$10 \times 4 = 40$
$6 \times 5 = 30$	$7 \times 5 = 35$	$8 \times 5 = 40$	$9 \times 5 = 45$	$10 \times 5 = 50$
$6 \times 6 = 36$	$7 \times 6 = 42$	$8 \times 6 = 48$	$9 \times 6 = 54$	$10 \times 6 = 60$
$6 \times 7 = 42$	$7 \times 7 = 49$	$8 \times 7 = 56$	$9 \times 7 = 63$	$10 \times 7 = 70$
$6 \times 8 = 48$	$7 \times 8 = 56$	$8 \times 8 = 64$	$9 \times 8 = 72$	$10 \times 8 = 80$
$6 \times 9 = 54$	$7 \times 9 = 63$	$8 \times 9 = 72$	$9 \times 9 = 81$	$10 \times 9 = 90$
$6 \times 10 = 60$	$7 \times 10 = 70$	$8 \times 10 = 80$	$9 \times 10 = 90$	$10 \times 10 = 100$

